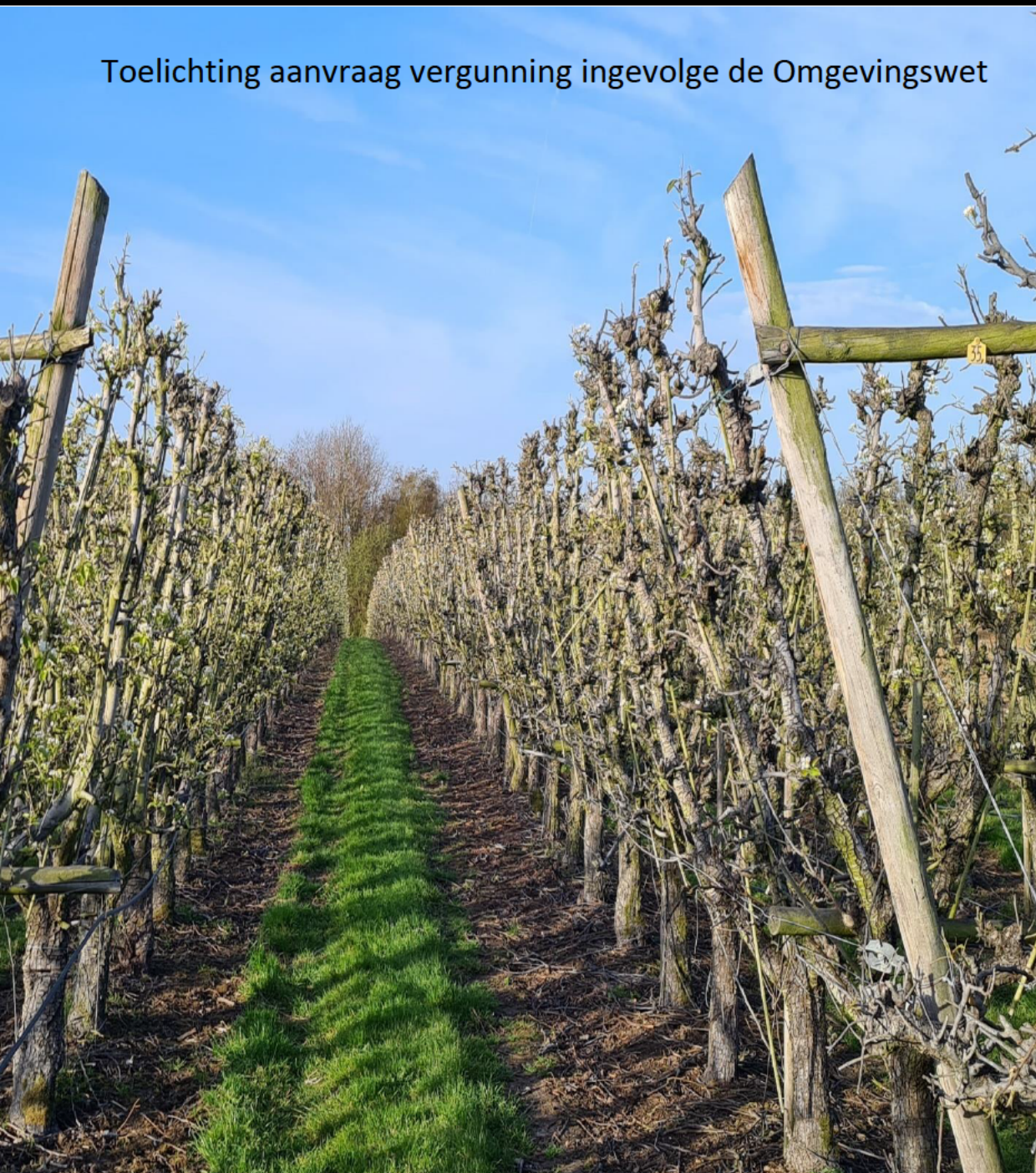


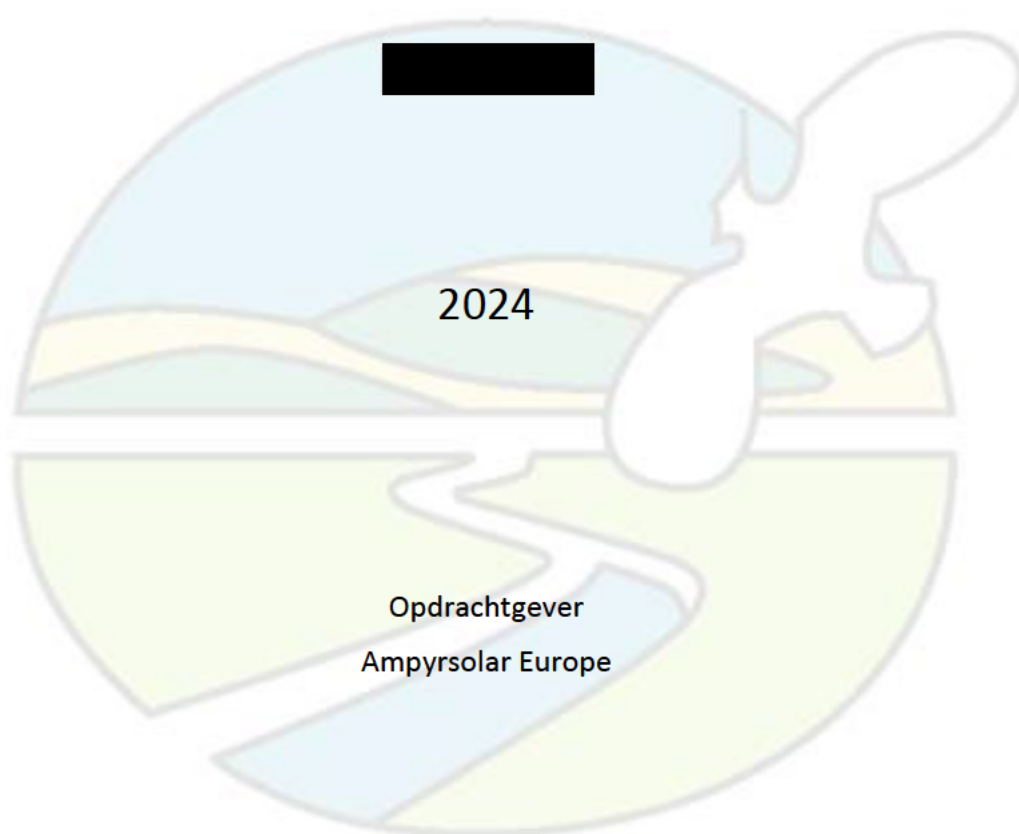
Activiteitenplan Zonnepark Schietecoven te Meerssen

Toelichting aanvraag vergunning ingevolge de Omgevingswet



Activiteitenplan Zonnepark Schietecoven te Meerssen

Toelichting aanvraag vergunning ingevolge de Omgevingswet



Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2024-066

Datum	17 juni 2024



Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

Hazenkoog 35-A

2295 RV Kwintsheul

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Het plangebied.....	6
1.3	Werkzaamheden.....	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Doel en belang van project	8
2.1	Doel.....	8
2.2	Belang	8
2.2.1	Klimaatverandering	8
2.2.2	Groene energiebronnen.....	9
2.3	Alternatieven	10
3	Beschermde soorten	11
3.1	Alpenwatersalamander	11
3.2	Das	12
3.3	Steenmarter	12
3.4	Broedvogels	13
3.5	Belang van het gebied voor beschermde soorten	13
3.5.1	Alpenwatersalamander	13
3.5.2	Das en steenmarter	13
3.5.3	Broedvogels	14
4	Inrichting, Werkzaamheden en effecten	15
4.1	Inrichting.....	15
4.1.1	Panelen.....	16
4.1.2	Beheerweg.....	16
4.1.3	Transformatoren	16
4.1.4	Hekwerken	17
4.2	Werkzaamheden.....	17
4.2.1	Materieel	18
4.3	Mogelijke effecten	18
4.3.1	Alpenwatersalamander	18
4.3.2	Das	18
4.3.3	Steenmarter	18

	4.3.4 Broedvogels	19
5	Uitvoering werkzaamheden en maatregelen	20
	5.1 Ecologische begeleiding	20
	5.2 Planning en aanpassen werkperiodes.....	20
	5.3 Maatregelen.....	21
	5.4 Schade na te nemen maatregelen	26
	5.4.1 Gunstige staat van instandhouding	27
	6.1 Alternatievenafweging	29
7	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	30
8	Bijlagen	31



1 Inleiding

1.1 Algemeen

Er bestaan plannen een terrein in Meerssen her in te richten. Meerssen ligt in de gelijknamige gemeente Meerssen in de provincie Limburg. Op het terrein wordt een zonnepark gerealiseerd.

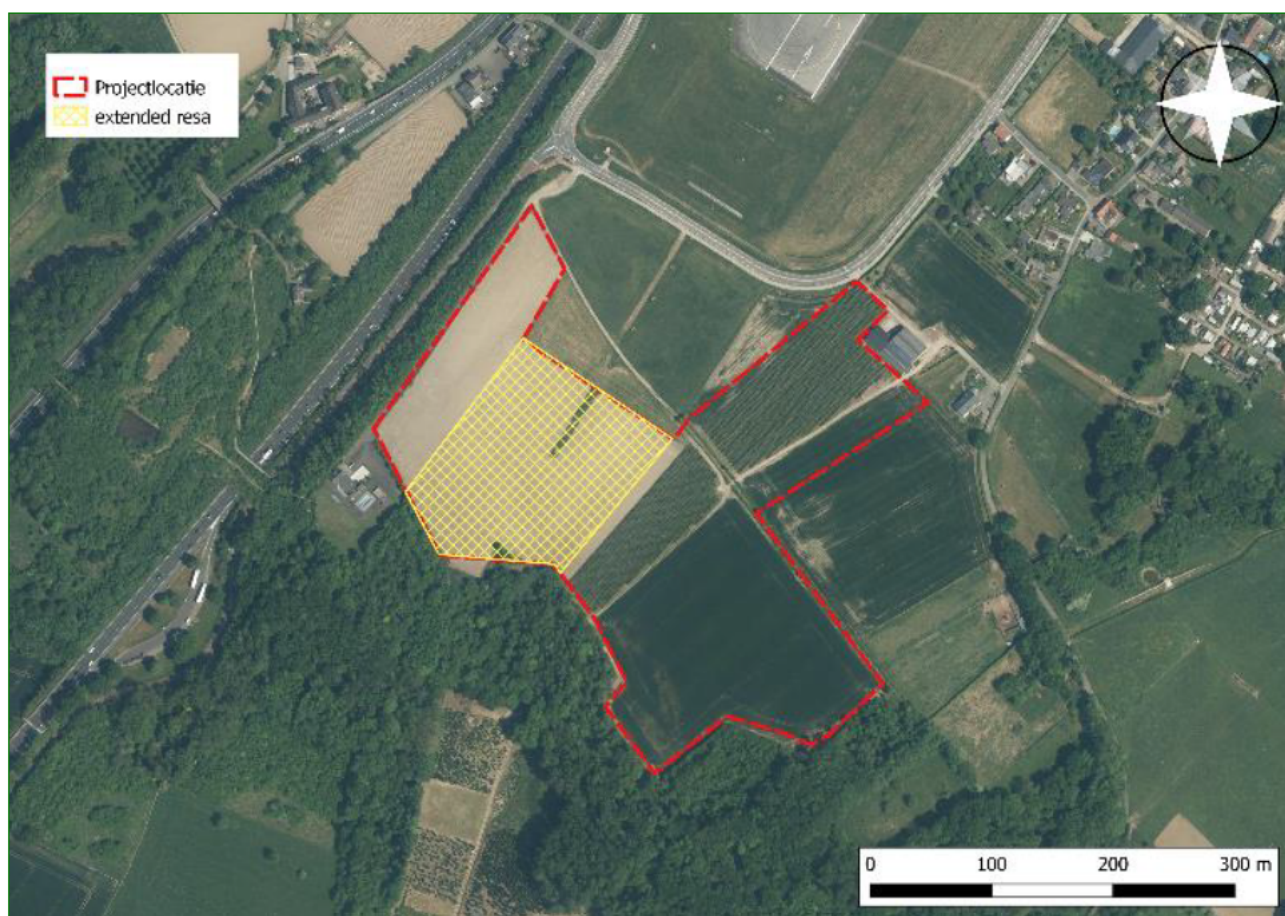
Uit vervolgonderzoek (WYTEMA & VAN DER KNAAP, 2023) is gebleken dat beschermde natuurwaarden in dit plangebied voorkomen, namelijk de Alpenwatersalamander, de Das en de Steenmarter.

De plannen kunnen schadelijke handelingen teweegbrengen voor de aanwezige soorten. Daarom wordt voor de Alpenwatersalamander, de Das en de Steenmarter een vergunning onder de Omgevingswet aangevraagd.

Onderliggend document is een toelichting op de aanvraag waarin het doel en belang van het project wordt beschreven en waarin de werkwijze wordt aangegeven zodanig dat de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen soorten gewaarborgd wordt.

Figuur 1.

De ligging van het plangebied (rood omlijnd).



1.2 Het plangebied

In Figuur 1 staat de ligging van het plangebied aangegeven.

Het plangebied bestaat uit grasland, een boomgaard en verschillende akkerbouwpercelen en bevindt zich in de rurale, glooiende omgeving van Zuid-Limburg. In de relatief stenige bodem is een ondoordringbare leemlaag aanwezig waardoor het gebied relatief vochtig is.

Ten zuiden en westen van het plangebied ligt een bosperceel. Ten noorden grenst het plangebied gedeeltelijk aan een landweg. In de noordoostelijke hoek staat een loods. Op enkele meters noorden van het plangebied ligt de landingsbaan van Maastricht Airport.

1.3 Werkzaamheden

In het plangebied is de aanleg van een zonneweide voorzien. Het terrein zal worden omgevormd tot een zonnepark. De bestaande akker- en fruitboompercelen zullen hiervoor verdwijnen. De poel aan de rand van het plangebied zal worden behouden.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vlakken of vergraven van de bodem ten behoeve van sleuven voor kabels en leidingen, het opbrengen van grond en het rooien van lage bomen. Daarbij kunnen dieren en planten beschadigd, verwond, verdrukt of gedood worden. Ook kunnen verblijfplaatsen van dieren of groeiplekken van planten beschadigd of vernield worden.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

Zie Hoofdstuk 4 en 5 voor details met betrekking tot de werkzaamheden en de inrichting.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het doel en belang besproken van het project.

In hoofdstuk 3 worden de aangetroffen beschermde soorten beschreven en wordt aangegeven hoe en wanneer deze gebruik maken van het gebied.

In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de plannen en de werkzaamheden en wordt ingeschat in hoeverre beschermde soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van het werk

In hoofdstuk 5 zal worden aangegeven hoe deze schade beperkt wordt of ongedaan wordt gemaakt. Hierbij wordt ingegaan op de planning en de werkwijze van het project en bijzondere maatregelen die noodzakelijk zijn. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de

vraag welke effecten worden verwacht na het nemen van de maatregelen en wordt aangegeven of de gunstige staat van instandhouding van de Rugstreeppad door de ingrepen in gevaar komt.

Hoofdstuk 6 vat samen voor welke soort(en) de vergunning wordt aangevraagd, wanneer deze moet ingaan en hoe lang deze geldig moet blijven. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van belangen, te overtreden verboden en te verwachten effecten.

Tot slot geeft hoofdstuk 7 een overzicht met aanbevolen en geraadpleegde literatuur.

2 Doel en belang van project

2.1 Doel

Het huidige bestemmingsplan van het gebied is landbouw. De hiervoor gebruikte bestrijdingsmiddelen en meststoffen spoelen af naar het aangrenzende bosgebied hetgeen een ongunstige situatie betekent voor het lager gelegen hellingbos en de kwelzones aldaar.

Met de juiste inpassing kan het zonnepark zorgen voor een vergroting van de biodiversiteit en onder andere de erosie tegengaan in het plangebied.

Daarnaast kan door middel van een zonnepark duurzame energie worden geproduceerd, waardoor de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen wordt verminderd en de uitstoot van broeikasgassen wordt beperkt. Dit draagt bij aan de strijd tegen klimaatverandering en bevordert een schoner milieu. Zonneparken vergroten de energie-onafhankelijkheid van gemeenschappen, stimuleren technologische innovatie en verhogen de maatschappelijke betrokkenheid bij duurzame initiatieven. Daarnaast kunnen ze lokale economieën versterken en dienen als educatieve platforms voor studenten en onderzoekers, wat bijdraagt aan een bredere bewustwording en kennis over hernieuwbare energie.

2.2 Belang

2.2.1 Klimaatverandering

De overheid neemt maatregelen om Nederland te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarnaast kan verdere opwarming van de aarde beperkt worden door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Hiervoor zijn nationale en internationale doelen afgesproken. De Rijksoverheid heeft met allerlei partijen afspraken gemaakt over hoe Nederland deze doelen gaat behalen.

In 2016 heeft staatssecretaris Dijkema het VN-Klimaatakkoord van Parijs ondertekend namens de 28 lidstaten van de Europese Unie. Het akkoord is per 2020 ingegaan. Om dit doel te halen hebben EU-lidstaten met elkaar afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 40% minder CO₂ moet uitstoten. De Europese Commissie toetst de klimaatplannen van de EU-lidstaten aan de gestelde doelen.

Nederland werkt nu dus nationaal aan 49% minder uitstoot. Nederland wil, als andere landen meedoen, de Europese doelstelling verhogen. Niet 40% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 maar 55 % minder CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990. Om dit doel te halen, hebben de overheid, bedrijven en maatschappelijke

organisaties een Klimaatakkoord gesloten. Er staan ook afspraken in die partijen onderling hebben gemaakt.

2.2.2 Groene energiebronnen

Om de hoge ambities van de overheid in te lossen is inzet van een groot aantal groene energiebronnen nodig die huidig gebruik van aardolie, aardgas en kolen op termijn onnodig maakt, de zogenaamde energietransitie. Zonne-energie is één van de belangrijkste bronnen van toekomstige duurzame groene energie. Het beoogde zonnepark te Schietecoven heeft een oppervlakte van 10 hectare en een beoogde opbrengst van 8,7 MWp.

Naast uitstoot van CO₂ zijn fossiele energiebronnen in verbrandingsmotoren tevens verantwoordelijk voor schadelijke uitstoot van stikstofoxiden die vervuילend werken op kwetsbare vegetaties. Ook de uitstoot van deze stoffen moet sterk omlaag gebracht worden de komende jaren.

Het initiatief van Zonnepark Schietecoven sluit hiermee aan bij een duurzaam, klimaatbestendige toekomst en het sluit aan bij landelijke doelstellingen om uitstoot van luchtvervuilende stoffen zoals kooldioxide en stikstofoxiden op lange termijn naar beneden te brengen.

De locatie van de beoogde panelen sluit aan bij gemeentelijk- en provinciaal beleid. De Provincie Limburg wil de komende jaren steeds meer gebruikmaken van milieuvriendelijke natuurlijke energie, zoals zonne-energie. De Provincie stimuleert daarom deze toepassingen in samenwerking met gemeenten, de Rijksoverheid en andere organisaties. Daarnaast moedigt de Provincie de aanleg van zonneparken aan, mits deze goed in de omgeving passen. Door middel van initiatieven zoals de Zonnekaart Limburg en Zonnig Limburg worden dergelijke projecten ondersteund. Daarnaast biedt de gemeente ook provinciale grond aan voor zonne-energie en wordt er financieel steun aangeboden via het Limburgs Energie Fonds en het Ontwikkelfonds voor energiecoöperaties.

Vanwege het halen van klimaat- en luchtverontreinigingsdoelen binnen de doelen van de genoemde beleidsstukken, vertegenwoordigt het plan voor ontwikkeling van het zonnepark te Meerssen een doel dat aansluit bij een belangengrond uit de habitatrichtlijnen, te weten:

“Het belang van ... andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.”

2.3 Alternatieven

Inrichting van zonneparken elders zoals op verschillende daken zal niet voldoende zijn voor de volledige energietransitie en is vanwege de kleinschaligheid en gefragmenteerde uitvoering van zonne-energie op daken, geen alternatief voor voorliggend plan.

Aanleg elders zal vergelijkbaar ruimtebeslag opleveren en zal in Limburg vrijwel zeker tot hetzelfde of meer verlies aan natuurwaarden leiden dan op het intensief gebruikte akkerland van Schietecoven. De afweging van beste locatie voor dit initiatief is daarbij reeds gemaakt in genoemde gemeentelijke en provinciale beleidsstukken.

Afzien van het plan leidt mogelijk niet tot het halen van urgente klimaatdoelen en tot mogelijk veel grotere negatieve effecten dan het plan.

Vanwege bovenstaande en omdat de aanleg van het zonnepark niet zal leiden tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de Alpenwatersalamander, Das en Steenmarter (zie 5.4.1) is een alternatief of afzien van de plannen niet noodzakelijk.

De herinrichting van de locatie zoals voorgesteld in de plannen is daarom het meest bevredigende alternatief.

3 Beschermde soorten

3.1 Alpenwatersalamander

Uit het inventarisatierapport (PETERS & WYTEMA, 2023) blijkt het voorkomen van de Alpenwatersalamander in en nabij het plangebied.

In Meerssen werden larven van de Alpenwatersalamander aangetroffen in de poel in het plangebied. Er zijn op 28 juni 2023 5 larven van de Alpenwatersalamander gevangen met een schepnet. Hiermee kan geconcludeerd worden dat de poel in gebruik is als voortplantingswater voor de Alpenwatersalamander. Verspreiding zie Bijlage 1.



Een van de aangetroffen larven van Alpenwatersalamander.



Poel met aangetroffen voortplanting van Alpenwatersalamander.

3.2 Das

Tijdens het cameravallen onderzoek ten behoeve van de Das zijn geen in gebruik zijnde holen of burchten aangetroffen in het plangebied wel werd een Das regelmatig in het plangebied foeragerend aangetroffen op cameraval. De Das maakte gebruik van de boomgaard. Voor verspreiding zie verder Bijlage 2.



Foeragerende Das op de camera in de boomgaard in het plangebied.

3.3 Steenmarter

Tijdens het cameravallen onderzoek ten behoeve van de Das zijn naast de Das ook andere diersoorten waargenomen. Onder andere de Steenmarter verscheen foeragerend voor de camera.

Het dier is daarnaast met een warmtebeeldcamera gezien tijdens een van de nachtelijke rondes in het plangebied. In het plangebied zijn geen mogelijkheden voor de Steenmarter om verblijvend aanwezig te zijn. In het plangebied is de Steenmarter wel regelmatig foeragerend/struinend in het plangebied aangetroffen.

Voor verspreiding zie verder Bijlage 3



(Steen)marter vastgelegd met warmtebeeldcamera.



Steenmarter in de boomgaard in het plangebied.

3.4 Broedvogels

Op de akkers kunnen in lage dichtheden soorten als Scholekster of Kievit voorkomen. In de boomgaard zou Winterkoning, Grasmus of Merel kunnen broeden. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten worden niet verwacht in het plangebied en werden hier ook niet vastgesteld tijdens gerichte inventarisatierondes (Spotvogel).

3.5 Belang van het gebied voor beschermde soorten

3.5.1 Alpenwatersalamander

De Poel in het plangebied is van belang voor de Alpenwatersalamander. De poel wordt gebruikt als voortplantingswater. De realisatie van het zonnepark heeft geen effect op de poel, deze wordt namelijk behouden en zal geen effecten ondervinden van de werkzaamheden.

3.5.2 Das en steenmarter

De Das maakt gebruik van het gebied als deel van zijn leefgebied, de soort heeft een bepaalde mate van dekking nodig om terreindelen en leefgebied te bereiken en om te foerageren. Vooral de productie-boomgaard met aanwezige boompjes kan in deze een functie hebben als deel van het leefgebied. Bovenstaande geldt in grote lijnen ook voor de Steenmarter.

Het is op grond van cameraval-onderzoek niet volledig duidelijk hoe groot het belang is van de boomgaard maar het betreft mogelijk essentieel leefgebied.

Voor de Das en Steenmarter zal in het volgende hoofdstukken aangegeven worden welke schade mogelijk zal ontstaan en hoe deze schade zoveel mogelijk beperkt zal worden.

3.5.3 Broedvogels

Mogelijk aanwezige broedvogels betreffen soorten zonder jaarrond beschermde nesten en zijn algemene broedvogels. De soorten kunnen zelf nesten maken en zijn niet zeer plaatstrouw. De soorten zijn daarmee in staat uit te wijken naar omliggende vergelijkbare biotopen en nestgelegenheid. Het plangebied is daarmee niet belangrijk voor deze soorten.

4 Inrichting, Werkzaamheden en effecten

4.1 Inrichting

Binnen de contouren van zonnepark Schietecoven (9,29 ha) bevindt 7,26 ha zich binnen de hekken. Van dit oppervlak wordt 6,14 ha effectief ingericht als zonneveld. De overige ruimte is nodig voor beheerwegen en wordt ingericht met struweelhagen die het zonneveld verdeelt in kamers.

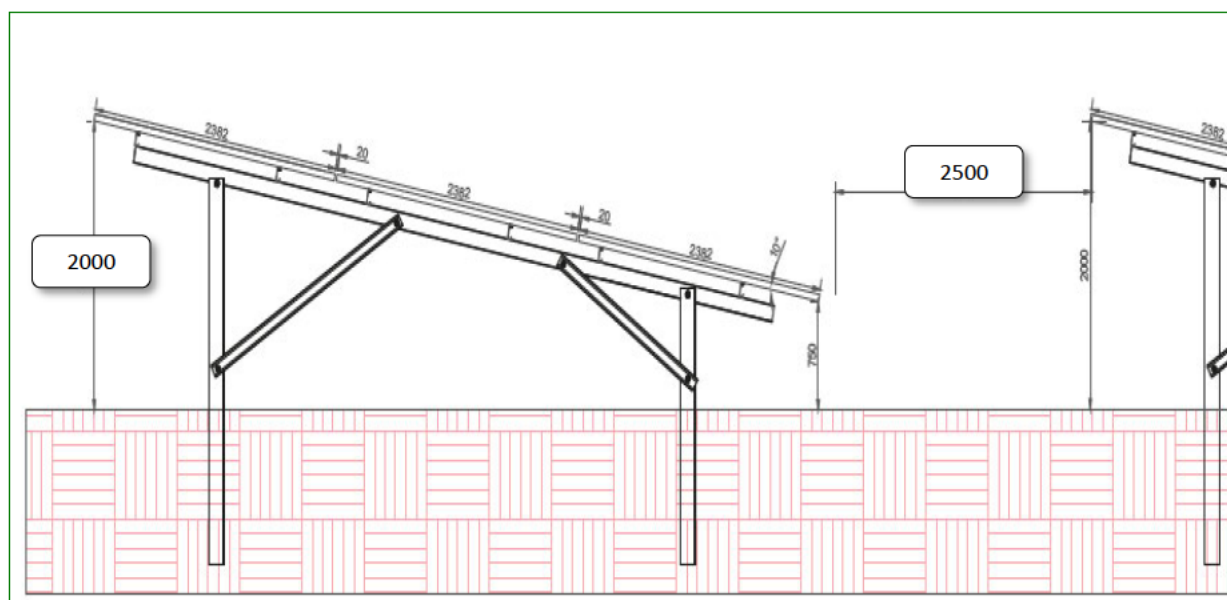
De verschillende kamers worden zo efficiënt mogelijk ingevuld met zonnepanelen in een zuidgeoriënteerde opstelling en een maximale hoogte van ca. 2 meter. Zichtzijdes van het veld worden zo strak mogelijk uitgevuld, 'raffelranden' zijn alleen aan de achterzijde van de velden toegestaan.



Tussen de rijen panelentafels blijft een ruimte van 2,5 meter vrij gehouden. Ook hier wordt kruidenrijk grasland ingezaaid.

4.1.1 Panelen

De panelen hebben een maximale hoogte van 2,5 meter en vormen, vanwege de grote afstand tot de openbare weg (minimaal 480 meter), geen visueel obstakel. De panelen zijn geplaatst in een zuidwest/noordoost opstelling. De rijen met panelen worden zo geroteerd dat ze parallel met de dijk liggen. Vanaf de dijk wordt dan ook een 'aaneengesloten beeld' van zonnepanelen gezien. De dubbelzijdige opstelling (dakprofiel) zorgt bij dit principe voor een zo optimaal mogelijke zonopbrengst. De panelen worden geplaatst met een tussenruimte van 2,5 -3 meter zodat ook lichtinval op de bodem mogelijk is, wat gunstig is voor groei van kruiden en bodemleven.



4.1.2 Beheerweg

Het zonnepark wordt voorzien van een beheerroute met twee entrees. Eén vanaf de Meerssenerbergweg en één vanaf de Nieuwe Vliekerweg die is voorzien van een sleutelkluis ten behoeve van hulpdiensten.

4.1.3 Transformatoren

De benodigde transformatoren worden aan de beheerwegen geplaatst en hebben een verdekte opstelling zodat ze niet storend ervaren worden vanaf de recreatieve route. De Boksterveldweg zelf mag niet gebruikt worden als beheerweg, zodat het bestaande landelijke profiel van de route behouden kan blijven.



4.1.4 Hekwerken

Rond het deel van het park met opgestelde panelen komt rondom een hekwerk. Het gaat om een Ursus-gaas hekwerk met een hoogte van maximaal 2 meter met een maas van 10 cm. dat geen obstakel vormt voor kleinere dieren.

4.2 Werkzaamheden

De werkzaamheden zullen bestaan uit het inrichten van een bouwplaats, het realiseren van een bouwweg, plaatsen van panelen, transformatoren en kabels en leidingen. Werkzaamheden worden uitsluitend uitgevoerd in de daglichtperiode tot 19:00.

Voor de aanleg van het zonnepark zullen bepaalde delen van het plangebied zoveel mogelijk geëgaliseerd worden met neutraal grondbalans. De grondeigenaar gaat werkzaamheden met de boomgaard staken. De bomen zijn aan het einde van hun levenscyclus en zullen gerooid worden.

Voor de panelentafels worden er paaltjes geheid tot 2 meter diepte en worden er kabelsleuven gegraven. Om de frames te plaatsen is geen ingrijpend grondwerk nodig, de frames worden in de bodem ingedrukt.

Er worden 2 prefab transformerunits geplaatst zoveel mogelijk in het midden van het plangebied. Naast de Nieuwe Vliekerweg, achter de loods van grondeigenaar, wordt een fundering gegraven en verdicht met zand. Er wordt een hekwerk geplaatst om de individuele zonnepark kamers en er worden bosschages en hagen aangeplant en kruidenrijk grasland ingezaaid. Bij de inrichting van delen zonder panelen worden aangetroffen beschermde soorten betrokken en deze inrichting wordt besproken onder hoofdstuk 5.

Ecologisch gevoelige werkzaamheden zijn vooral te verwachten bij aanleg van de bouwweg, het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het rooien van de boomgaard en bij het vlakken en vergraven van delen van het terrein. Ook bij het indrijven van de frames zouden (ingegraven) dieren verdrukt of ingesloten kunnen worden.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

4.2.1 Materieel

Het benodigd materieel bestaat onder meer uit een machine voor het indrijven van de frames, een quad met laadbak, een graaf-machine voor uitgraven van kabelstroken en een maaimachine.

4.3 Mogelijke effecten

Door de plannen kunnen verschillende (negatieve) effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

Hieronder worden de belangrijkste gevolgen besproken voor beschermde soorten en worden de mogelijke verbodsbepalingen genoemd die kunnen worden overtreden.

4.3.1 Alpenwatersalamander

De bestaande poel net buiten het plangebied wordt onaangeroerd gehouden en maakt geen onderdeel uit van de plannen. In het plan wordt de poel versterkt met natte structuur westelijk ervan, zie hoofdstuk 5.

4.3.2 Das

Het realiseren van het zonnepark in het plangebied Schietecoven heeft gevolgen voor de Das en Steenmarter. De ecologische functionaliteit van de boomgaard verdwijnt door het realiseren van de plannen. Zeker in gevoelige periode van de Das en in de inrichting van het gebied met de zonneweides dient rekening gehouden met de Das.

4.3.3 Steenmarter

Door graafwerk, berijden van terreinen, verwijderen van vegetatie-toplaag en indrijven van panelen kunnen Steenmarters worden verstoord. Verblijvende dieren worden niet verwacht maar de dieren moeten tijdelijk uitwijken. De Steenmarter is provinciaal vrijgesteld tussen 15 augustus en 1 maart.

Zeker in gevoelige periode van de Steenmarter en in de inrichting van het gebied met de zonneweides dient rekening gehouden met de Steenmarter.

4.3.4 Broedvogels

Mogelijk zal een aantal niet jaarrond beschermde soorten moeten uitwijken maar er is voldoende alternatief broedgebied aanwezig in de omgeving. De soorten zijn daarmee in staat uit te wijken naar omliggende vergelijkbare biotopen en nestgelegenheid. Het plangebied is daarmee niet belangrijk voor deze soorten.

5 Uitvoering werkzaamheden en maatregelen

Vanwege de mogelijke negatieve effecten van de werkzaamheden bij het ontwikkelen van het campingterrein wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van de Alpenwater-salamander, Das en Steenmarter en het ecologisch advies hieromtrent is leidend.

Belangrijk voor een zorgvuldige werkafwikkeling zijn de volgende zaken:

- ♣ Ecologische begeleiding
- ♣ Planning en aanpassen werkperiodes
- ♣ Maatregelen, inrichting en beheer

5.1 Ecologische begeleiding

Vanwege het vóórkomen van de beschermde Alpenwater-salamander, Das en Steenmarter zal het ontwikkelproces ecologisch begeleid worden door een (voor het bevoegd gezag) erkend en gekwalificeerd ecooloog die toeziet op de juiste uitvoer. Er zal gewerkt worden conform een op te stellen ecologisch werkprotocol waarin de voorgestelde maatregelen uit onderliggend plan zijn opgenomen met eventueel aanvullende voorwaarden uit verkregen vergunningen.

De ecooloog zal met name toezien op de juiste aanleg van voorzieningen en het onderhoud daarvan, de timing van werkzaamheden ten opzichte van de jaarcyclus van de aangetroffen beschermde soorten, het informeren van uitvoerenden, registratie van de te nemen ecologische stappen gedurende de werkuitvoer en de scan vlak voorafgaand aan het werk (zie verder §5.3).

5.2 Planning en aanpassen werkperiodes

De in hoofdstuk 4 beschreven werkzaamheden zullen volgens planning starten in maart 2025 en zullen maximaal 6 maanden duren.

De werkzaamheden zullen gefaseerd uitgevoerd worden waarbij de boomgaard als laatste zal worden ontwikkeld en in ieder geval grotendeels zal blijven bestaan tijdens de gevoelige periode van Das, Steenmarter en broedvogels (grotendeels tot begin augustus). Essentiële infrastructuur of leidingsleuven kunnen al wel worden gerealiseerd zover geen broedvogels aanwezig zijn. In de boomgaard is door aanwezige dekking belangrijk leefgebied aanwezig voor de Das en Steenmarter en eventueel broedende vogels. Door de aanwezige dekking kunnen ook andere (agrarische) terreindelen 'veilig' bereikt worden door de grondgebonden zoogdieren.

De velden waar nu akkers liggen worden als eerste ontwikkeld, de hekken worden geplaatst en de sleuven en infrastructuur wordt

aangelegd. De terreindelen met kruidenrijk grasland worden ingezaaid en gemaaid en de struwelen aangeplant. De panelen worden ingedrukt. In het najaar worden als laatste de bomen van de boomgaard gerooid en de panelen geplaatst. Bij het rooien van de fruitbomen wordt een (klein) deel van de oogst achtergelaten op ontwikkeld grasland als voedsel voor Das. Onder het fruit kunnen regenwormen en insecten leven die als voedsel dienen. Er wordt van noord naar zuid gerooid.

De exacte aanvangsdatum van het werk en de precieze werkvolgorde wordt bepaald door de begeleidend ecooloog in samenspraak met uitvoerenden.

5.3 Maatregelen

Om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen van Das en Steenmarter wordt een groot deel van het terrein ingericht voor deze soorten. Het voortbestaan van de Alpenwatersalamander wordt gewaarborgd door volledig behoud van de voortplantingspoel (buiten plangebied) en uitbreiding van natte zones door het graven van greppels binnen het plangebied om water langer vast te houden.

De uitgangspositie van het terrein als (verbeterd) leefgebied van de Steenmarter en Das is gunstig omdat rust gewaarborgd is op het zonnepark, er geen belangrijke barrières zoals autowegen komen te liggen en dekking door de panelen en groenstroken (op de akkers) gaat toenemen.

Het wegvallen van schadelijke afspoeling van meststoffen en gifstoffen van de akkers die buiten gebruik komen naar het onderliggende hellingbos en de poel met de Alpenwatersalamanders, kan zorgen voor een verbetering van de natuur- en waterkwaliteit in de (randzone van) het hellingbos met meer insecten, verbeterde omstandigheden voor amfibieën en verbetering van botanische kwaliteit.

Bovenstaande gunstige uitgangsposities worden aangevuld met gerichte inrichtings- en beheermaatregelen. Deze zijn bedoeld om de volgende kwaliteitsaspecten van het gebied te waarborgen:

1. Migratie en dekking
2. Voedsel
3. Rust
4. Overige verbetering (ook voor overige soorten)

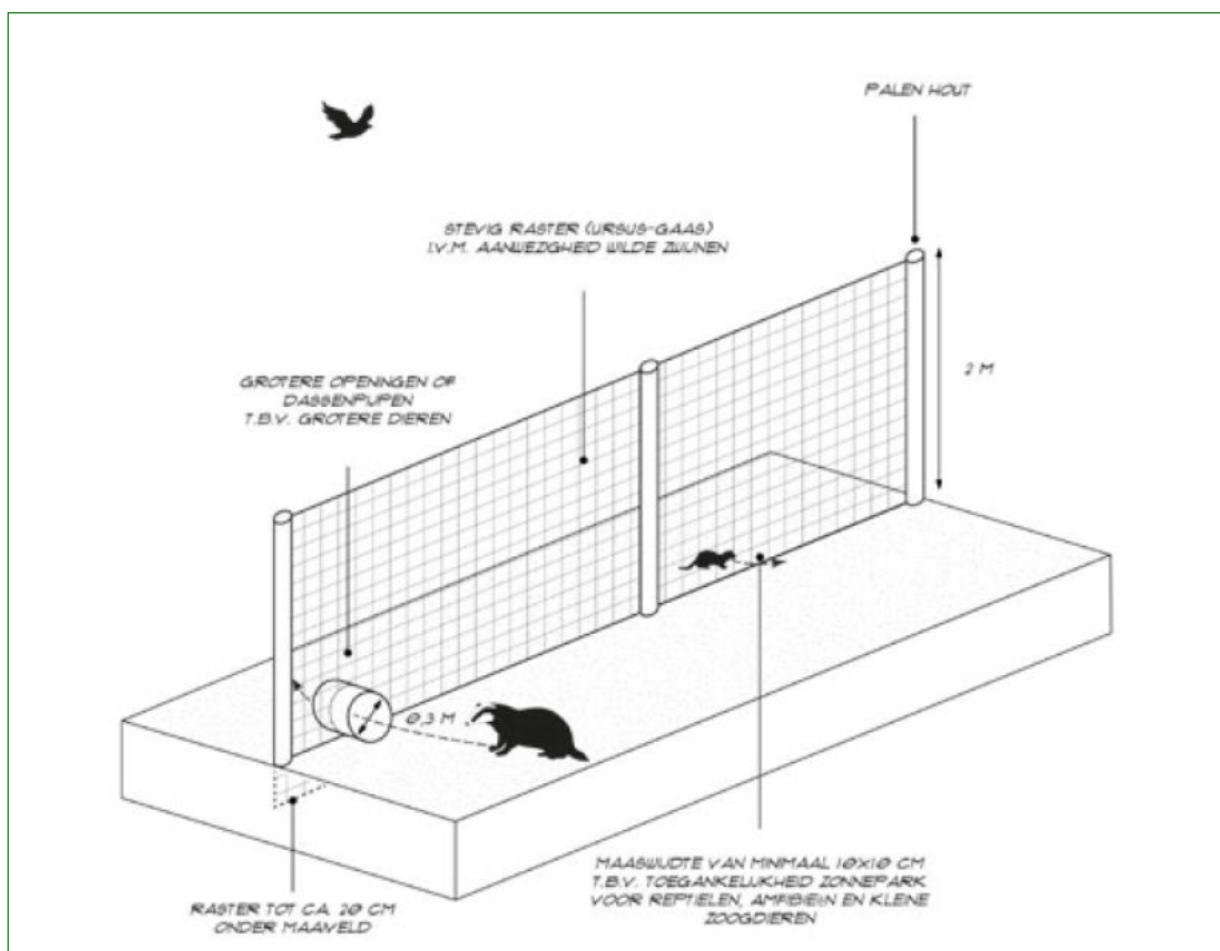
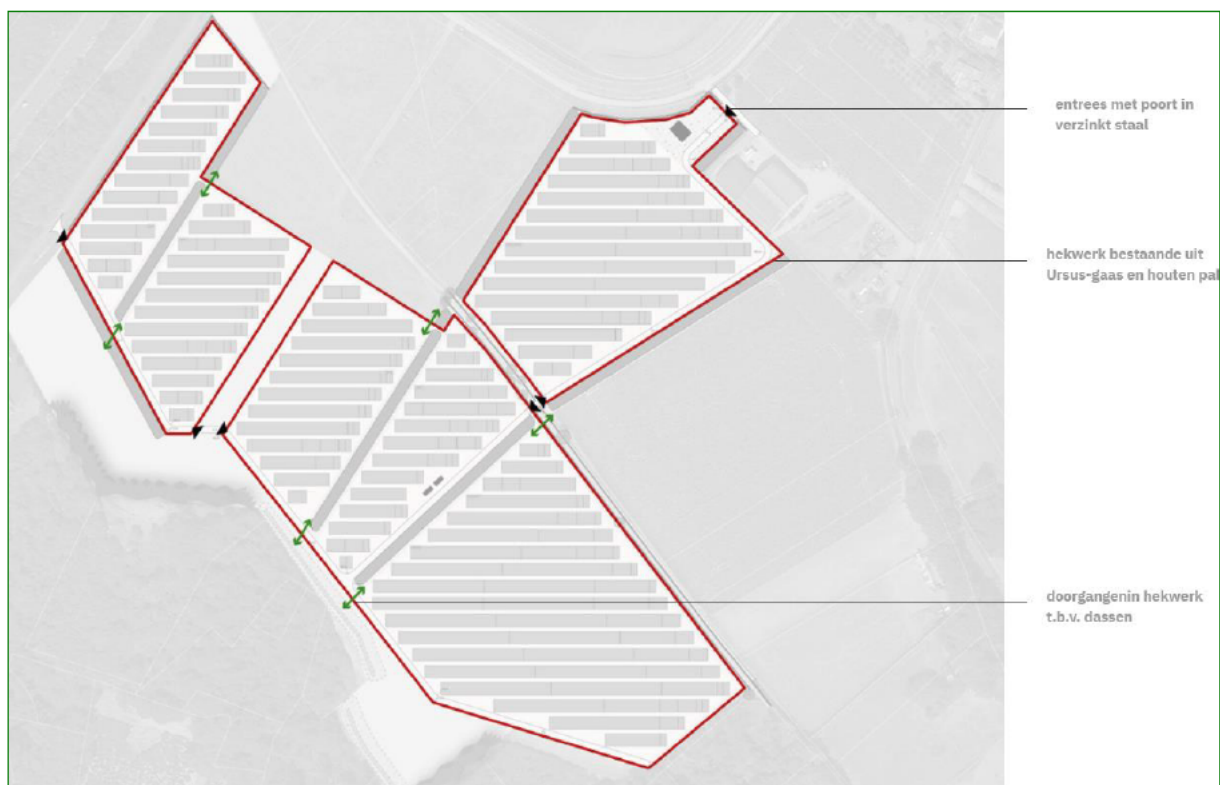
5.3.1 Ad 1) Migratie en dekking

Om het mogelijk te maken voor de beide soorten om het gehele gebied te gebruiken worden drie brede haagstroken aangelegd die voor belangrijke geleiding (en voedsel, zie ad2) kunnen zorgen door het gehele gebied. Deze stroken worden ongeveer 5 meter breed en maximaal 5 meter hoog. De hagen zullen zo snel mogelijk worden ingeplant na het bouwrijp zijn of tijdens het bouwrijp maken van het park om zo snel mogelijk functioneel te zijn als geleidend element.

In de zone tussen het hellingbos en het zonnepark wordt op de grens met het bos op delen een zoom gecreëerd tussen bos en grasland met struiken. Hier kunnen initieel struiken worden aangeplant als in de groenstroken met voor Das geschikte beplanting (zie ad2).

De struweelzoom wordt onderhouden door naar het bos toe steeds extensiever onderhoud en terugzetten van de struiken zodat een oplopende zoom ontstaat. De dassen en Steenmarter kunnen door deze zone de graslanden en grasstroken veilig in dekking bereiken en de zoom kan voedsel bieden.





Ook de panelen zelf met de tussenliggende grasstroken bieden dekking aan de besproken soorten. De Dassen zullen moeten wennen aan deze nieuwe mogelijkheid maar het biedt ze de mogelijkheid de omliggende agrarische velden met wisselend aanbod van akkerresten te bereiken en te gebruiken naar alle richtingen toe.

Zoals aangegeven wordt het panelenpark afgerasterd met een hek. Dit hek wordt passeerbaar gemaakt met 30 cm grote gaten zodat Dassen hier een wissel kunnen leggen. De Steenmarter en andere dieren kunnen door de 10 cm maas overal het panelenpark op en af, Wilde zwijnen worden gemeden.

Ad2) Voedsel

De in ad1) aangegeven struweelhagen worden ingeplant met inheemse soorten en inheemse (lokale) rassen die bessen geven en insecten aantrekken. Ze zorgen daarmee direct en indirect voor voedsel. De beplanting kan ook initieel in de struweelzone naast het bos worden ingeplant.

Lijsterbes - <i>Sorbus aucuparia</i>
Hazelaar - <i>Corylus avellana</i>
Inlandse vogelkers - <i>Prunus padus</i>
Mispel - <i>Mespilus germanica</i>
Hondsroos - <i>Rosa canina</i>
Sleedoorn - <i>Prunus spinosa</i>
Tweestijlige meidoorn <i>Crataegus laevigata</i> (10%)
Éénstijlige Meidoorn <i>Crataegus monogyna</i> (65-75%)

De beplanting moet zo groot mogelijk worden ingezet om zo snel mogelijk functioneel en vruchtdragend te zijn.

In het kruidenrijk grasland zuidelijk van het panelenpark worden 20 losse solitaire fruitbomen ingeplant die zodanig op hoogte gesnoeid zullen blijven dat ze enerzijds geen beschaduwning geven op het zonneveld maar anderszijds wel vruchten en valfruit voor Dassen. Het fruit wordt niet geoogst. Het betreft:

Zoete kers - *Prunus avium*

Kweeper - *Cydonia oblonga*

Wilde peer - *Pyrus pyraeaster*

Gedomesticeerde appel soorten (oude rassen) – *Malus spec*

Walnoot

Tijdens de aanlegwerkzaamheden wordt leefgebied in de bestaande boomgaard tijdelijk gedeeltelijk behouden in de meest gevoelige tijd van Steenmarter en Das door deze gefaseerd verwijderen en deze grotendeels te behouden tot het najaar en afronding van het aanleggen van het park. Hiermee wordt tijd gewonnen om de aanplant de gelegenheid te geven te ontwikkelen. Door het verspreiden van een klein deel van de oogst kan de periode met mogelijk minder voedselaanbod tijdens aanleg van het zonneveld verder overbrugd worden.

Het kruidenrijke grasland en de stroken tussen de panelen en de landingsstrook die verplicht blijft liggen voor vliegveld moet voor minimaal 50% laag gemaaid grasland betreffen op elk moment van het jaar. Dit grasland mag ruig bemest worden (geen gier of kunstmest). De overige 50% van de grasmat moet hoger zijn. Met gefaseerd maaibeheer kan een mozaïek van verschillende hoogtes grasland worden gerealiseerd. Juist de overgang van hoger en lager gras levert voor muizen goed leefgebied en daarmee voedsel voor Steenmarter. De hogere delen van de grasmat is essentieel voor sommige kruiden om zaad te zetten of überhaupt te overleven.

Ad3) Rust

Tijdens de aanlegwerkzaamheden wordt (enige) rust gewaarborgd door gefaseerd verwijderen van de fruitboomgaard en deze grotendeels behouden tot het najaar en afronding van het aanleggen van het park. Werkzaamheden gaan niet door in de nacht zodat ook dan rust gewaarborgd is.

Door het afgerasterde zonnepark en de aanvliegstrook van het vliegveld dat niet betreedbaar wordt is op natuurlijke wijze een rustig gebied voorhanden, rustiger dan nu met de akkers en agrarische activiteit.



Voor de Steenmarter worden ten behoeve van mogelijkheden voor voortplanting in de bosrand van het hellingbos ter hoogte van voorgestelde zoomvegetaties twee marterhopen aangelegd.

De aan te leggen beheerweg wordt slecht sporadisch gebruikt en alleen overdag. Het bestaande wandelpad in het noordendoor het gebied is ook niet druk en wordt ook alleen overdag gebruikt.

Ad4) Overig

Er worden zoals gesteld struweelzomen aangelegd en toegelaten op de rand van het hellingbos maar er is ook de wens een klein deel van het terrein naast het bos te vernatten en een nattere zone te realiseren. Door greppels met glooiend profiel uit te graven wordt water opgevangen of kwelwater vastgehouden. Er kan hiermee een uitbreiding komen van de amfibieënpoel en een nat-droog gradiënt worden gecreëerd die belangrijk kan zijn voor veel andere diersoorten dan de beschermde soorten die zijn aangetroffen.

5.4 Schade na te nemen maatregelen

Voor de Dassen moeten wennen aan de nieuwe situatie. De Steenmarter is veel opportunistischer en wijkt makkelijk uit. Voor deze soort is het nieuwe gebied met gefaseerd beheerd grasland, veel meer dekking en struweelzones en marterhopen in de bosrand al snel beter dan kaal akkerland. Bedacht moet worden dat het rooien van boomgaarden in reguliere agrarische praktijk ook kan voorkomen zonder bijzondere vergunningsprocedure en populaties dieren daar mee om moeten leren gaan (maar daar desondanks wel last van kunnen hebben).

Dassen zijn veel meer 'gewoontedieren' en zijn makkelijk te verstoren maar als de situatie bij de burcht verandert, zijn dassen niet snel geneigd de burcht te verlaten (KENNISDOCUMENT DAS, BIJ12, 2017). Ze worden vooral dichtbij de burcht snel verontrust door sterk wisselende geuren, lichtpatronen, geluiden of trillingen die samenhangen met menselijke aanwezigheid. Ze kunnen goed wennen aan zulke prikkels, vooral als die verder van de burcht verwijderd plaatsvinden en als die prikkels niet sterk variëren in aard of sterkte.

Gezien bovenstaande en gezien het gegeven dat de burcht niet wordt verstoord en de werkzaamheden vrij eenvoudig en weinig diepgravend zijn, wordt gewinning verwacht en is het gebied door toenemende rust en afscherming en door de gerichte inrichting en beheer zeer kansrijk om als leefgebied te verbeteren.

De eerste periode direct na het werk en vooral na het rooien van de boomgaard zal meeste gevolg hebben maar de nieuwe beplanting en dekking van de panelen, alsmede overgangsmaatregelen kunnen

helpen de Dassen te laten overleven in het gebied en snel omliggend akkerland te bereiken om aan voedsel (gewasresten) te komen.

5.4.1 Gunstige staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van de Das is relatief gunstig. De Das staat als niet als 'bedreigd' op de Rode Lijst van Nederlandse zoogdieren (2009).

Limburg is de belangrijkste provincie voor de Das, op 6% van het landelijk oppervlak leeft 26% van de Dassen. (LA HAYE EN VAN NORREN, 2022). In deze publicatie van de VZZ wordt de volgende inschatting gedaan:

“De Limburgse populatie wordt geschat op 1300-1560 volwassen dassen in Limburg. Dit wordt op de volgende berekening gebaseerd: de landelijke populatie dassen werd in 2015 geschat op 5000-6000 volwassen dassen (van Bommel et.al., 2015). Ook is bekend dat van de km-hokken met waarnemingen van dassen in Nederland tussen 2013 en 2018, ongeveer 26% afkomstig is uit Limburg (van Norren et.al., 2020). Omgerekend naar aantallen komt dit neer op ongeveer 1300-1560 volwassen dassen in Limburg.

Ook uit het aantal aangetroffen burchten van ruim 400 (NDFF, 2017-2021) volgt deze omvang van de dassenpopulatie, uitgaande van een aantal van 3,5 dieren per burcht (van Bommel et.al., 2010). Omdat de populatieomvang van de das in de periode 1970-1990 niet bekend is, wordt voor de populatieomvang uitgegaan van verspreiding (op km-hok niveau) in 1980-1993. De actuele verspreiding is ten opzichte van 1980-1993 toegenomen. Concluderend is de inschatting dat er ‘overall’ geen afname in de populatiegrootte op provinciaal niveau heeft plaatsgevonden, daarom scoort het criterium populatieomvang van de das in Limburg ‘gunstig.’

Er wordt wel aangegeven dat de vooruitzichten in sterk menselijk gebruikt (agrarisch) gebied niet toereikend zijn. Dit wordt alks volgt verwoord:

“Door de schaalvergroting van de landbouw is het leefgebied in het agrarisch gebied echter kwalitatief minder geschikt. Daarentegen maakt de teelt van maïs landbouwgebied weer aantrekkelijker. De vele gemeentelijke wegen in het buitengebied vormen ook een gevaar voor das door het ontbreken van faunavoorzieningen, deze zijn over het algemeen wel aanwezig bij provinciale en Rijkswegen. Bovendien is de doorgaande verstedelijking en het aanleggen van industriegebieden ongunstig voor de das. Ook de natuurontwikkeling langs de Maas (in het kader van waterveiligheid en grindwinning) is, in ieder geval tijdelijk, ongunstig voor dassen. De huidige situatie wordt vanwege intensieve landbouwactiviteiten, vergraven van uiterwaarden, wegeaanleg met verkeerssterfte tot gevolg en verdere verstedelijking beoordeeld als ‘ongunstig – ontoereikend’.

Juist door onderstaand plan waarbij agrarische activiteit wordt gestopt en het gebied met agrarische activiteit onderbroken door een voor Dassen geschikt leefgebied wordt de lokale stand van instandhouding naar verwachting niet aangetast en zijn er zelfs mogelijkheden op termijn voor de soort om te profiteren.

Voor de Steenmarter geldt dat vanwege het algemene voorkomen van de Steenmarter in Limburg is de provinciale staat van instandhouding voor de Steenmarter beoordeeld wordt als 'gunstig'. (RVO, 2023). De lokale populatie kan door toegenomen dekking profiteren en de gunstige staat van instandhouding is niet in het geding.

De Alpenwatersalamander is de lokale staat van instandhouding volledig geborgd omdat niet aan de poel wordt gewerkt waar deze soort voortplant.

6**Aanvraag vergunning**

Voor de soorten in de tabel onderaan de pagina wordt in het kader van de Ow een vergunning aangevraagd.

Bij dit project is een in de Habitatrichtlijn genoemd belang aan de orde. Het plangebied wordt heringericht om:

“Het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, zie hoofdstuk 2.

In hoofdstuk 5 is aangegeven hoe schade wordt voorkomen. Er wordt een vergunning aangevraagd voor schadelijke handelingen genoemd in artikel 5.1, lid 2 van de Omgevingswet.

Deze vergunning wordt aangevraagd (vanwege eventuele uitloop) voor vier jaar, te weten voor de periode 1 september 2024 t/m november 2026.

6.1 Alternatievenafweging

Het project is locatie gebonden. Het dwingende belang ten aanzien van openbare veiligheid, bewoonbaarheid van de woningen en dwingende klimaatdoelen, maken dat het project noodzakelijk is.

Zie verder Hoofdstuk 2.

Tabel 1.

Soorten waarvoor een vergunning wordt aangevraagd voor een flora en fauna activiteit onder de Omgevingswet.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Art. Ow
Amfibieën		
Alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris</i>	5.1, lid 2
Das	<i>Meles meles</i>	“
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	“

7

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

LA HAYE & VAN NORREN, 2022. *Staat van instandhouding van de das in Limburg*, Zoogdiervereniging. 2022.03 Rapport van de Zoogdiervereniging In opdracht van Provincie Limburg.

PETERS, W & WYTEMA, S.C., 2022. *Zonnepark Schietecoven te Meerssen*, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving. G&G-advies QS2022-093, Van der Goes en Groot, Alkmaar.

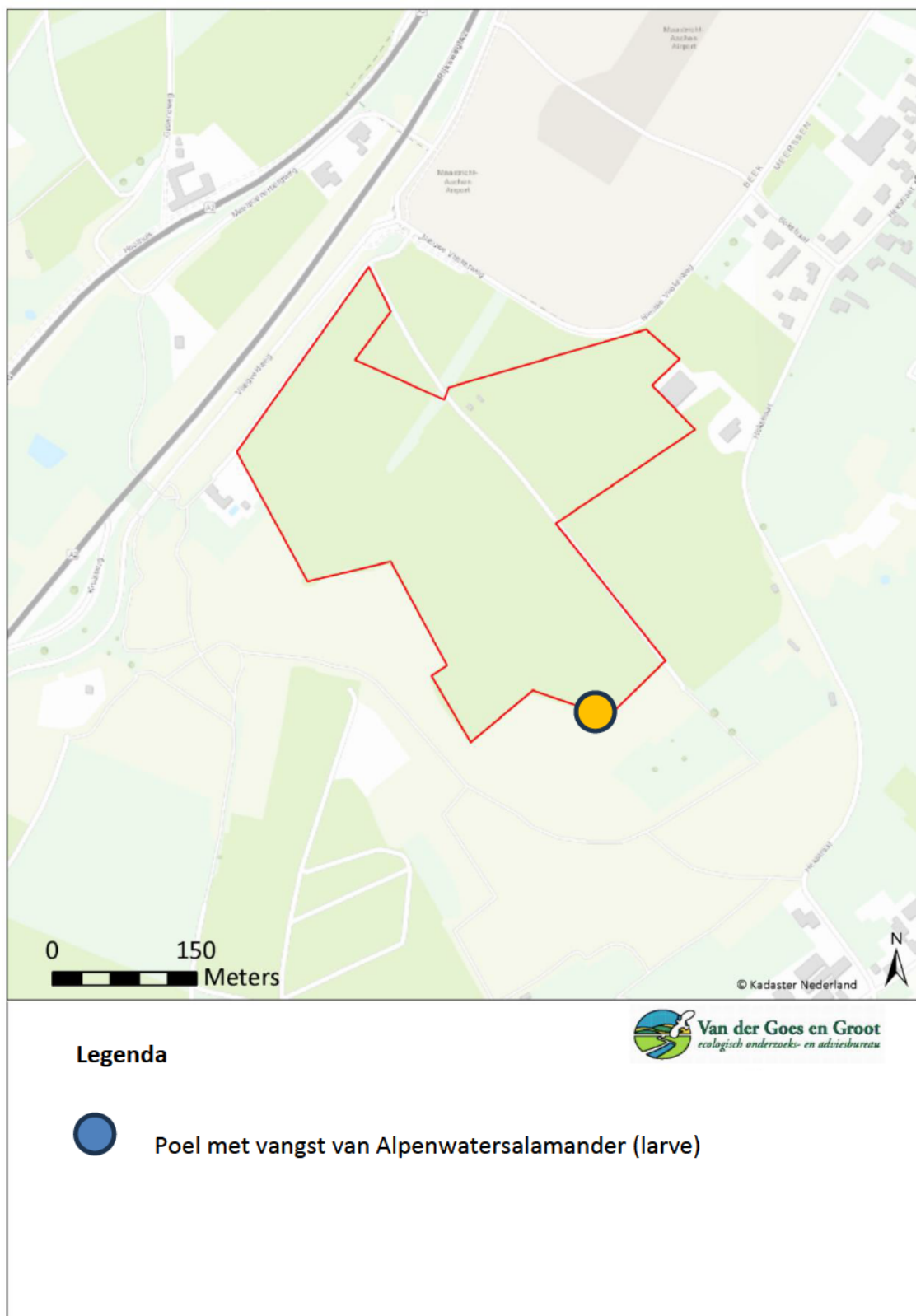
PETERS, W & WYTEMA, S.C., 2023. *Zonnepark Schietecoven te Meerssen*, Toetsing in het kader van de natuurwetgeving. G&G-advies QS2023-006, Van der Goes en Groot, Alkmaar

FOKKENS, J.R., 2020. *Zonnepark Schietecoven te Meerssen*, Inventarisatie naar beschermde soorten. G&G-rapport 2023-252, Van der Goes en Groot, Alkmaar.

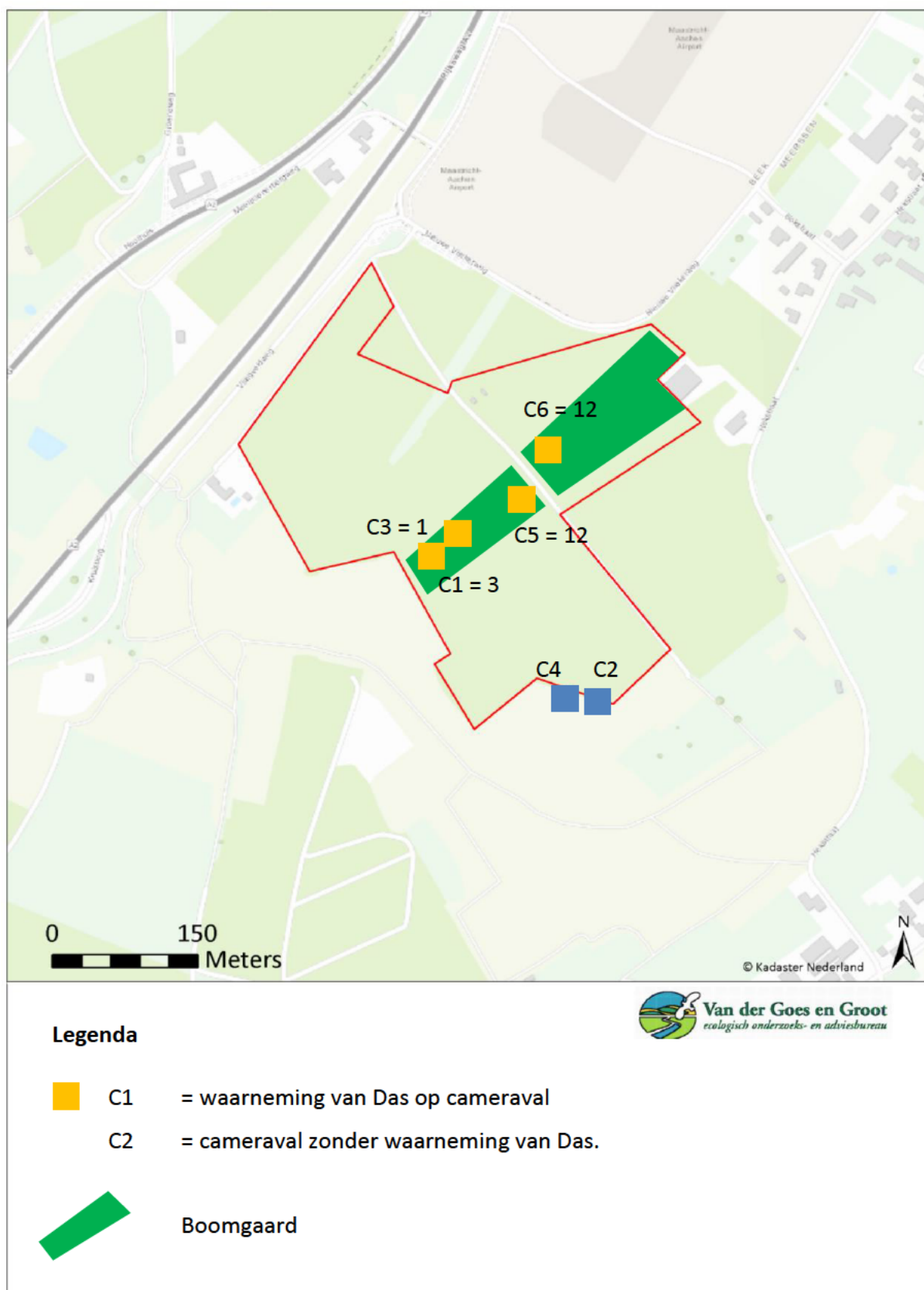
8 Bijlagen

Bijlage 1	Verspreidingskaart Alpenwatersalamander
Bijlage 2	Verspreidingskaart Das
Bijlage 3	Verspreidingskaart Steenmarter

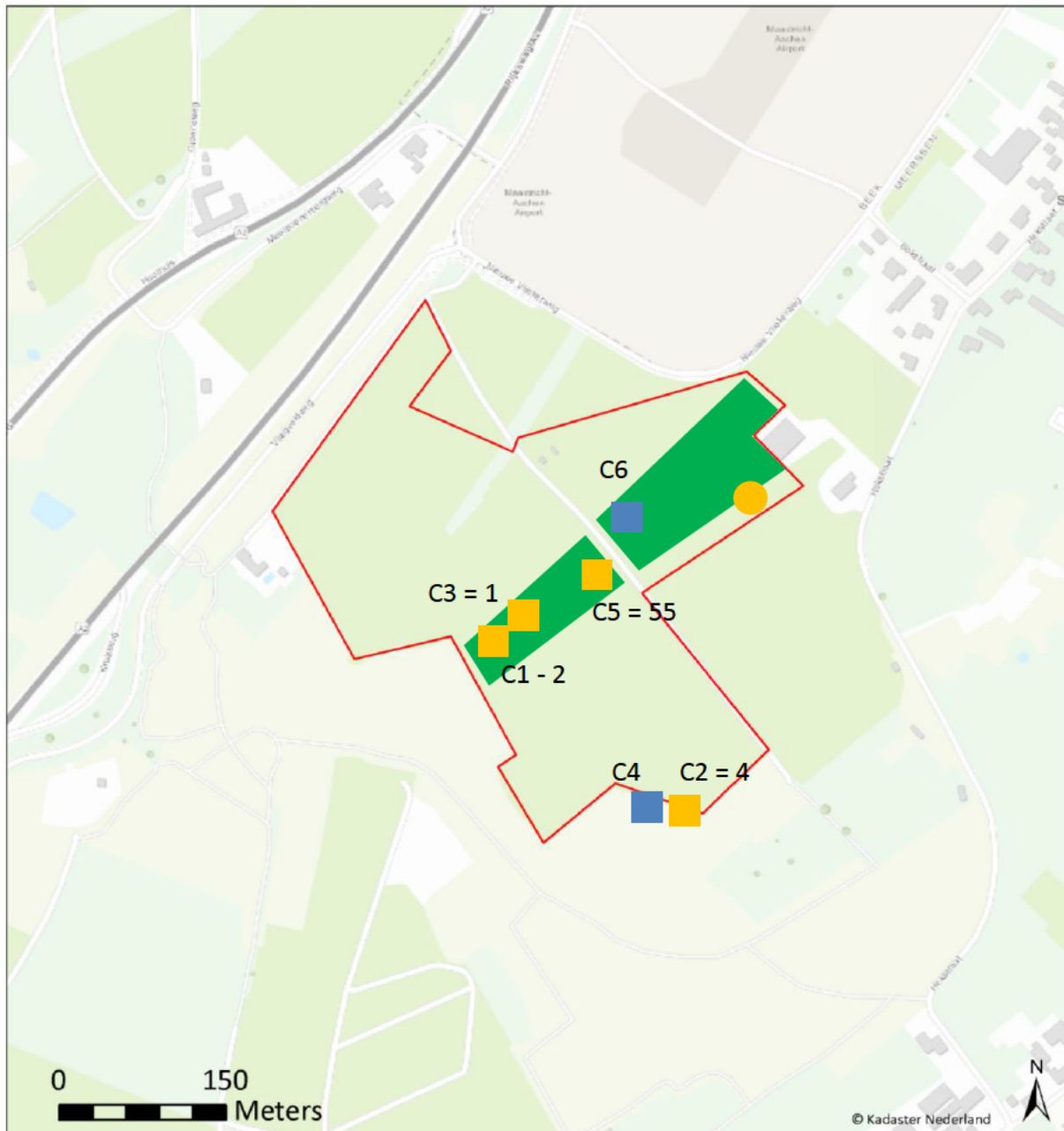
Bijlage 1 Verspreidingskaart Alpenwatersalamander



Bijlage 2 Verspreidingskaart Das



Bijlage 3 Verspreidingskaart Steenmarter



Legenda

- C1 = waarneming van (Steen)marter op cameraval
- C6 = cameraval zonder waarneming van (Steen)marter.
- = waarneming van (Steen)marter met warmtebeeldcamera
- Boomgaard



Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl